

חנא שמרוק

פרופ' חנא שמרוק היה מחשובי חוקרי היידיש ומגדולי ההיסטוריונים של יהדות מזרח אירופה, ושנים רבות עמד בראש החוג ליידיש באוניברסיטה העברית בירושלים.

חנא שמרוק נולד בוורשה ואת לימודי התוכן עשה בגימנסיה היהודית שם. ב-1938 החל ללמוד באוניברסיטת ורשה היסטוריה וספרות. בזמן מלחמת העולם השנייה גיס לצבא האדום. ב-1946 חזר לוורשה ומשם יצא למסע ארוך לארץ ישראל, שאליה הגיע רק ב-1949. עוד בעת שירותו הצבאי ערשם ללימודים בחוג ליידיש באוניברסיטה העברית בירושלים והיה מתלמידי הראשונים של דב סדן. את תואר הדוקטור שלו עשה בהיסטוריה של עם ישראל, אך בחר לעשוק ביידיש. את בחירתו זו נימק בקשר הנפשי העמוק שעיצבו לו היעוט והסביבה שגדל בה, בהתעניינותו ביידיש ובספרותה כבר מגיל צעיר ובגלגולי חייו בימי השואה. חנא שמרוק העיד על עצמו שרק במסגרת המדעי היהדות, המציע מכלול לימודי יהדות, נרפא מן ההשקפה היידישיסטית הצרה והתחיל להשקיף על היידיש בפרספקטיבה הרחבה של תולדות עם ישראל ותרבותו. הוא הרחיב את גבולות מחקר היידיש בתחומים הקיימים ופרץ אל תחומים חדשים ביצירה העממית, בתולדות הדפוס ובספר על היבטיו האמנותיים בטיפוגרפיה ובאיור, בתולדות העיתונות והפובליציסטיקה ובתיאטרון – תמיד מתוך בחינה מעמיקה של יחסי הגומלין עם תרבות הסביבה ושל הקשרים הלשוניים שבין יידיש לעברית ולשאר הלשונויות שיהודי אשכנז נזקקו להן.

פרופ' שמרוק חיבר מאות חיבורים – ספרים ומהדורות ביקורתיות, הוא גם יזם מפעלים ביבליוגרפיים רחבי היקף וסדרות ספרות יפה וספרות מחקר.

הלך לעולמו בל' בסיון תשנ"ז (5.7.1997).

בן 76 היה במותו.

יהי זכרו ברוך!